MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Monarkia on tuote, jolla ei ole mitään järjellistä käyttöä, mutta joka silti myy erittäin hyvin. **MIRJAMI SAARINEN KAUPPALEHDESSÄ**

Kiinteistövero ei kuulu metsämaalle

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus kokoontuu lähiaikoina niin sanottuun puoliväliriiheen tarkastelemaan mennyttä hallituskautta. Pääasiaksi riihessä nousee heikko taloustilanne.

Hallitusohjelmaa kirjoitettaessa toivottiin talouskehityksen olevan aivan toista luokkaa kuin se todellisuudessa on ollut. Huolimatta verojen kiristyksistä ja budjettileikkauksista valtion velkaantumista ei ole saatu kääntymään laskuun.

Hallituksen on kevään kuluessa päätettävä, mihin toimiin se ryhtyy talouskehityksen suunnan kääntämiseksi. Hallitusohjelmaa tehtäessä sovittiin, että taloutta sopeutetaan yhtä suurilla veronkorotuksilla ja budjettileikkauksilla.

Uusien veronkorotusten tekeminen on hankalaa, koska samalla leikataan myös kotimaista kysyntää. Budjettileikkaukset puolestaan kohdistuvat usein niihin, joilta ei olisi enää yhtään varaa ottaa.

Ei ole mikään yllätys, että veropohjan laajentamisen varjolla metsämaan kiinteistövero nousee keskustelussa jälleen esiin. Suomen ammattiliittojen keskusjärjestössä SAK:ssa lämmitellään ajatusta metsien kiinteistöverosta. SAK:n puheenjohtaja Lauri Lyly perustelee ajatusta sillä, että vero parantaisi kuntien taloutta ja edistäisi puun tasaisempaa tarjontaa markkinoilla. (MT 30.1.)

Kiinteistöveron ulottamisesta metsiin on keskusteltu siitä lähtien, kun metsäverotuksessa siirryttiin pinta-alaverotuksesta puun myynnistä saadun tulon verotukseen pääomatulona. Muutos tehtiin vuonna 1993 ja siirtymäkausi päättyi vuonna 2006.

Perustelutkin ovat säilyneet entisellään: kuntien talous ja metsänmyyntihalukkuuden lisääminen.

Perustelut eivät vakuuta. Suurin syy kuntien talousongelmiin on se, että valtiovalta on siirtänyt kunnille aina vain uusia tehtäviä mutta ei ole osoittanut niihin varoja. Päinvastoin, sillä samaan aikaan kuntien valtionosuuksia on leikattu ja lisätty kuntaverosta tehtäviä vähennyksiä.

Jos kuntien osuutta metsien verokertymästä halutaan lisätä, onnistuu se nostamalla kuntien osuutta metsien pääomatuloverosta.

Puun tarjonta perustuu myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen. Jos hintataso on kohdallaan, kaupat syntyvät. Jos puun myynnin vauhdittamiseksi halutaan jonkinlainen raippavero, samanlainen pitää olla myös ostajilla. Tehtaiden sulkemisen syytkin ovat aivan muualla kuin puukaupassa tai kotimaisen puun hinnassa. Kuinka teollisuudella on varaa maksaa tuontipuusta huomattavasti kotimaista enemmän?

SAK:n puheenjohtaja Lauri Lylyn mielestä metsien kiinteistövero lisäisi puunmyyntihalukkuutta.

Puun saatavuuteen vaikuttavat myös muut asiat. Kuusamossa sijaitsevan Pölkky Oy:n metsäpäällikön Hannu Virranniemen mukaan metsien suojelu vaikeuttaa puun hankintaa. Virranniemen laskelmaan mukaan Pölkky on sahannut 45 vuoden aikana 11 miljoonaa kuutiota puuta. Samaan aikaan yrityksen puunhankinta-alueella on suojeltu 30 miljoonan kuutiometrin edestä metsää. (MT 9.1.)

Verotuksen yhteydessä puhutaan veronmaksukyvystä. Kiinteistöverolla ei ole mitään tekemistä veronmaksukyvyn kanssa, koska se kohdistuu omistukseen eikä tuottoon.

Tutkimusten mukaan kiinteistövero ei lisää puunmyyntiä, mutta nostaa kustannuksia ja heikentää kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Tämä ei ole varmaankaan kenenkään tavoite?

Kiinteistöveron laajentaminen metsämaahan merkitsisi siirtymistä kaksinkertaiseen verotukseen, ellei samalla luovuta pääomatuloverosta.

Kiinteistöveroa on perusteltu myös sillä, että metsiä ei voi siirtää veroparatiiseihin. Yhteiskunnan verotulojen kannalta olisi hyvä, ellei veroparatiiseihin voisi siirtää mitään muutakaan.

> **Kiinteistöverolla ei ole mitään tekemistä veronmaksukyvyn kanssa.**

Maidon hinta nousee

Perusmaitojen kuluttajahinnat saavat tänään noususysäyksen, kun Valio, toinen markkinoiden suurista jalostajista, korottaa hintojaan kaupalle 30 prosenttia.

Korotus on seurausta Kilpailuviraston päätöksestä, jossa Valion katsottiin estävän alihinnoittelullaan muiden toimijoiden pääsyä Suomen perusmaitomarkkinoille.

Kiistely jatkuu markkinaoikeudessa, mutta markkinoilla Kilpailuviraston linjaus näkyy jo lähipäivinä ja -kuukausina. Jos Valion saama hinta on ollut ”saalistushintaa”, myös muiden meijeritalojen saaman tukkuhinnan pitäisi nousta tuntuvasti.

Kaupan hyllyyn hintamuutokset tulevat vähitellen ja riippuen siitä, kuinka pitkiä hintasopimuksia meijereillä kauppojen kanssa on. Kauppa tuskin mielisuosiolla korottaa itse maksamiaan hintoja kesken sopimuskauden.

On tärkeää huomata, ettei perusmaitojen tukkuhinnan nousu aiheuta läheskään yhtä suurta korotustarvetta kuluttajahintoihin. Itse asiassa kuluttajahinnan nousun pitäisi jäädä niin vähäiseksi, ettei se juuri vaikuta kulutukseen.

Valio on ennakoinut, että uusi hinnoittelu vähentää sen osuutta markkinoilla, heikentää kokonaiskatetta, eikä siten mahdollista parempaa hintaa tuottajille. Tuottajien omistamassa yrityksessä tilannetta seurataan silti varmasti tarkasti myös tuottajahinnan näkökulmasta.

Muilla maitotaloilla, kuten Arla Ingmanilla, Satamaidolla ja Maitomaalla, kate ja ilmeisesti myyntikin paranevat, mikäli Kilpailuviraston tarkoitus toteutuu. Tämä toivottavasti lupaa lisätuloja myös meijereiden maidontuottajille.

VIERASYLIÖ

Valvooko kukaan?

Kauppa- ja teollisuusministeriö rahoitti 1973 momentilta ”Atomienergian rauhanomainen käyttö” erillisen uraaniprojektin Sotkamoon. Jo 1981 ministeriö ja Geologian tutkimuskeskus (GTK) raportoivat atominenergiajärjestön (IAEA) ja OECD:n uraanivarantoraporttiin, että Talvivaarasta olisi saatavissa sivutuotteena 3 000–9 000 tonnia uraania, mikäli rikastustekniset ongelmat ratkaistaan.

Tuhat tonnia uraania on suuren malmion raja. Talvivaara Oy:n arvio on nyt 20 000 tonnia.

STUK ja GTK laativat uraanitutkimuksiin liittyvän niin sanotun Urakka-raportin (2006), jossa kuvattiin uraanin rikastuksen käsitteet sekä uraaniesiintymät, myös Talvivaara. Raportin tekijöistä GTK:n edustaja kävi luennoimassa uraaniasioista Pohjois-Suomen Ympäristölupavirastolle 18.12 2006, Talvivaaran ympäristölupakäsittelyn loppusuoralla.

Maaliskuussa 2007 Talvivaaran kaivos sai ympäristöluvan, jossa ei mainita uraania. Uraanin yva-arviointia ei tehty, kun keskeiset viranomaiset tietoisesti vaikenivat.

Uraania ei luvassa, ympäristössä kyllä

Valvooko kukaan? -kysymys herää siitä ristiriidasta, että Talvivaaran uraanin ovat viranomaiset aina tienneet, mutta kaivoksen luvassa ei uraania mainita, ja kun ei mainittu, ei Kainuun elykeskus myöskään valvonut.

Jos yhtiö onnistuu häivyttämään lupahakemuksistaan uraanin, niin katoaako samalla koko uraanimäärä yhtiön ja viranomaisten vastuilta?

Tähän mennessä yhtiö on tuottanut kipsisakka-altaisiin ehkä noin 700 tonnia uraania. Kipsiallas vuoti 2007, 2008, 2010, nyt 2012 vuoto oli pahempi, sillä allasta oli korotettu seitsemän metriä. Tietoa korotuksen luvallisuudesta ei ole saatu.

STUK:illa ei kertomansa mukaan ole tiedossa kipsisakka-altaan uraanimäärää; se ei kuulunut STUK:in valvontaan, koska uraanipitoisuus oli arvioitu olevan alle valvontarajan. STUK sanoi nyt selvittävänsä asiaa.

2010 vuodon yhteydessä STUK:in Laaksonen myönsi, että he eivät tutkineet vuotoa ”koska yhtiö ei pyytänyt ja STUK ei mene tutkimaan ilman yhtiön pyyntöä”. Valvoja Kainuun elystä sanoi 2010: ”Me emme mittaa uraania ja radionuklideita vuodosta, koska se kuuluu STUK:in toimivaltaan.”

Kipsialtaan kuuluisi olla neutraalia tai emäksistä, jotta metallisakat pysyisivät kipsissä. Altaaseen oli kuitenkin pumpattu hapanta liuosta, joten uraania sekä muita metalleja oli liuennut takaisin liuokseen. Tämä myrkyllinen liuos valui sitten pohjavuodon kautta luontoon. Kuinka suuri määrä uraania pääsi luontoon?

Luontoon päässyttä liuosta kalkittiin runsaasti, jotta metallit saostuisivat eivätkä kaikki valuisi vesistöihin. Tuon saostuksen tuloksia oli silmin nähtävissä, kun eräs toimittaja astui mönjään Ylä-Lumijärven pohjoispuolella, kaivospiirin ulkopuolella.

> **Saako luvanvaraista toimintaa tehdä ilman lupaa ja valvontaa?**

Nyt on aloitettu poikkeusluvalla noiden saastuneiden maiden siirto välivarastoihin. Toimenpiteitä vesistöön päässeen metallicocktailin suhteen vasta suunnitellaan.

Luvatonta tapahtui jo ennen vuotoa, joten kyseessä ei ole pelkkä vahinko. ”Otettiin iso riski”, sanoi Pekka Perä, kun haastattelin häntä Kajaanissa: ”Meidän oli pakko pumpata prosessiliuosta vähemmäksi, koska varoaltaat olivat liian täynnä.”

Toisaalta oli niin, että ainoa allas, johon prosessiliuosta oli tilaa pumpata, oli tuo korotettu kipsisakka-allas.

Lausuntoja valikoiden

Syksyllä 2010 STUK/Esko Ruokola arvioi Kuopion uraaniseminaarissa, että kipsisakan uraanipitoisuus lähestyy ydinenergialain toimenpiderajaa 1 000 becquerelia kiloa kohta. Kuitenkaan lausunnossaan uraanin talteenottolaitokseen STUK ei arvioinut kipsisakka-allasta, ei liuotuskasoissa tapahtuvaa uraanin rikastusta, ei liuotuskasoihin jääviä uraanin hajoamistuotteita.

Annetussa periaateluvassa uraanin rikastus liuotuskasoissa sekä kipsisakka-altaat jätettiin huomiotta, joten ydinenergialain lupaa ja siten STUK:in valvontaa ei vieläkään ole noille toiminnoille, ei vaikka uraanin rikastus jatkuu kaiken aikaa bioliuotuskasoissa.

STUK huomautti lausunnossaan työ- ja elinkeinoministeriölle, ettei kaivoksia koskevaa ydinturvallisuusohjetta ennestään ole, eikä uudet uraani- ja toriumkaivostoimintaa koskevat ohjeet ole vielä valmiita.

Periaatelupa kuitenkin annettiin sillä nimenomaisella ehdolla, että talteenottolaitos on rakennettava nopeasti STUK:in turvallisuusohjeita noudattaen. Samalla annettiin rakentamislupa ja käyttölupa ehdolla, että mikäli ympäristölupa myönnetään.

Näin ohitettiin erilliset rakentamislupa- ja käyttöönottolupakäsittelyt. Nyt uraanin talteenottolaitos on jo lähes valmis. Se rakennettiin nopeammin kuin STUK ohjeensa, sillä noita yvl-ohjeita ei ole vieläkään. Luonnoksen L2 vaihe on arviolta maaliskuussa 2013.

Ympäristölupa puuttuu edelleen

Ympäristölupakäsittelyyn ei ole vieläkään pyydetty/toimitettu uraanin yva-arviointia koko kaivosta koskien.

Kuulemistilaisuudessa lokakuussa 2012 lupaviranomainen ilmaisi käsityksenään, ettei uraaninrikastusta tehdä Talvivaarassa, vaan uraani viedään ulkomaille rikastettavaksi.

Kansalaisjärjellä arvellen tuo uraani on irrotettava kivestä ennen ulkomaille vientiä. Uraaninrikastus-termi tarkoittaa uraanin irrottamista malmikivestä, ja se tapahtuu Talvivaarassa antamalla uraanin liueta rikkihappoliuokseen liuotuskasoissa.

Monen vuoden jälkeenkään uraanin rikastuksen ympäristövaikutuksien arviointiin ei viranomaishalukkuutta löydy. Ympäristölupa uraanin rikastukselle ja käsittelylle puuttuu edelleen, ja sen mukana valvonta.

Kainuun elykeskus oikaisutiedotteessaan 17.12.2012 sanoo, ”Ettei viranomaisen valvontaa ole siirretty toiminnanharjoittajalle, vaan nyt akuutin häiriötilanteen jälkeen on siirrytty valvontatilanteessa normaalitilanteen valvontasuunnitelman mukaiseen rytmiin.”

Tuo normaali valvontasuunnitelma ei sisällä uraaniin liittyvää valvontaa, koska ympäristöluvassa ei mainita uraania.

Saako luvanvaraista toimintaa tehdä ilman lupaa ja valvontaa?

MIKA FLÖJT
LASSE FLÖJT
Mika Flöjt on tutkija ja Lasse Flöjt on insinööri. He ovat kirjoittaneet kirjan ”Kysymyksiä Talvivaarasta”.

PÄIVÄN KUVA

STINA HAASO

Vauhdin hurma houkuttaa kelkkailijaa

Aurinkoinen pakkaspäivä hemmotteli moottorikelkkasafarilaisia alkuviikosta Asikkalassa. Tämä ryhmä pysyy kiltisti uralla, mutta joku on ehtinyt kokeilla tuntumaa lumeen uran ulkopuolellakin.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JOUKO RÖNKKÖ

Kallis ylileveä

Hallituksessa ei nyt ole kovin kivaa. Mustat autot toki kuljettavat niin liikenneministeriä kuin muitakin, mutta paljon muu ei etenekään.

Kuntauudistus, josta piti tulla fantastinen, puuroutuu, kun kukaan ei oikein uskalla johtaa sitä. Kuntaministeri Henna Virkkunen (kok.) on esiintynyt itsevarmasti, mutta piiloutuu entistä tiiviimmin selvitysmiesten taakse.

Hallitus sysää vastuuta kunnille. Niiden pitäisi tehdä ripeitä päätöksiä, vaikka tietoa ei ole enempää sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä kuin hallituksen muustakaan linjasta.

Näyttää siltä, että kun muuta ei osattu, rikottiin se mikä toimi.

Kuntien yhteistyön kehittämiseltä vietiin pohja.

Sairaanhoidon tulevaisuus on entistä sumuisempi. Sairaanhoitopiirit, se toimivin osa, aiottiin ensin lakkauttaa, sitten ei aiottukaan. Ministeri Maria Guzenina-Richardson (sd.) teki taas uuden poliittisen täysvoltin.

Talouspolitiikassa ei mene sen paremmin. STX-telakan vaikeudet toivat julki sen, minkä piti olla tiedossa jo hallituksta muodostettaessa. Kun toinen kannattaa sosialismia tai ainakin demareita johtajiksi ja toinen pelkää valtionyhtiöitä kuin ruttoa, ei isoja päätöksiä pystytä tekemään.

> **Eivät vihreät tyydy tähän, älkää luulko.**

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Demareilta puuttui rohkeus vaatia vielä 50 miljoonaa hyvää rahaa työpaikkojen pelastamiseen. Pelotti, että kokoomus ei suostu vaan vetää demarit taas kerran kölin alta. Oltiin mieluummin kuin ei oltaisikaan.

Oppositio tietysti iski heti ja vaati yhdeksää hyvää ja kahdeksaa kaunista. Vastuuta kun ei ole.

Perussuomalaiset odottivat vesi kielellä, josko päästäisiin syyttämään demareita taas uudesta Valcosta. Autuas oppi-isä Veikko Vennamohan repi aikoinaan monet ilot konkurssiin päätyneestä valtion kuvaputkitehtaasta. Silloinkin oli haluttu pelastaa työpaikkoja.

Samanlainen Valcon kohtalo voisi odottaa myös uutta telakkayhtiötä, jos se rakennetaan konkurssikypsälle pohjalle.

Keskustan Mauri Pekkarinen vaati tarmokkaasti valtionyhtiön perustamista. Muutkin kepulaiset unohtivat autuaasti, että vaikka Kekkonen aikanaan oli valtionyhtiöiden paras vauhdittaja, niin hänen perillisensä ovat olleet mukana valtion omistuksia purkamassa.

Samaa kammoa kepulla ei tosin ole ollut kuin kokoomuksella. Onpahan vain annettu kokoomuksen huseerata.

Vasemmalta ei ole tullut valtionyhtiöitä puoltavia lausumia. Lieneekö SDP:ssa edelleen voimassa niin sanottu Mönkäreen oppi. Sen opin mukaanhan aina kannattaa myydä jos jotain saa. Kemiraa Mönkäre yritti ministerinä ollessaan vaihtaa vanhoihin putkiin.

Kokoomusta, demareita ja varmaankin myös RKP:tä kauhistuttaa vihreiden ajama ympäristölinja. Kansa maksaa siitä kohonneessa sähkön hinnassa ja nopeasti kallistuvassa kaukolämmössä.

Kun turvetuotanto täytyy vihreiden ideologian mukaisesti ajaa alas, vaihtoehdoksi jää monilla voimalaitoksilla vain kivihiili. Vihreät eivät ole tietävinään syy ja seuraus -suhteesta mitään vaan kauhistelevat kivihiilen käyttöä muiden mukana.

Varmuuden vuoksi: Sade ei ole huonon turvetuotannon suurin syy. Jos turvetuotannon lupia olisi jaettu normaalisti, uutta tuotantoa olisi syntynyt. Sitä sade olisi haitannut vähemmän kuin vanhoja, loppuun kaluttuja turvesoita.

Eivät vihreät tyydy tähän, älkää luulko. Ilmastopolitiikkaan on tulossa ”uudistuksia”. Metsälakia hiotaan.

Hallituspuolueet kauhistelevat toistensa politiikkaa, mutta suut on pidettävä supussa. Vaihtoehtoja nykyiselle ei ole tai jos on, ne ovat pelottavia.

Jos hallitus hajoaisi ja järjestettäisiin uudet vaalit, demarit kärsisivät taas rökäletappion. Se tietäisi potkuja myös puheenjohtaja Jutta Urpilaiselle. Ministeriauton pehmeä takapenkki vaihtuisi kansanedustajan kovaan jakkaraan.

Kokoomus ei ehkä häviäisi paikkoja, mutta uusi hallitus olisi ehkä nykyistäkin hankalampi. Jos perussuomalaiset uskaltaisivat mukaan hallitukseen, elämä siellä kävisi arvaamattomaksi.

Jos persut jäisivät uudenkin vaalivoiton jälkeen köllöttelemään oppositioon, kuten voi olettaa, hallitus pitäisi koota entistä hankalammista osista. Keskusta osaisi siinä tilanteessa vaatia kovaa hintaa tuestaan.

Niinpä jatketaan, vaikka meno hirvittää.

LEHTIKATSAUS

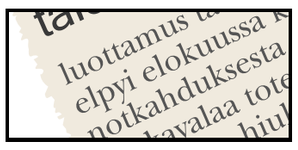

Maan tapa on rikos

Keskisuomalaisen mukaan Helsingin käräjäoikeuden tuomio osoittaa, että vaalirahoituksessa käytetty ”maan tapa” on vakava rikos.

”Tutkinta Nuorisosäätiön epäselvyyksistä on kestänyt pitkään, mutta perusteellinen tutkinta on ollut ehdottoman tärkeää. Kansalaisten luottamus vaalirahoitukseen ja puolueiden toimintaan on kokenut kovan kolhaisun säätiön sotkujen vuoksi.

Nuorisosäätiön ympärille kehkeytynyttä vaalirahoitusmenettelyä seliteltiin ja perusteltiin maan tavalla. Arvostelun herättyä epäilyttävät vaalituet ja taulukaupat pyrittiin kuittaamaan sillä, että näin on aina ennenkin tehty.

Nyt ei enää tehdä. Myös muut rahanjakajat ja säätiöt – kuten sosiaalidemokraatteja lähellä oleva Urheiluopistosäätiö – on nyt aiheellisesti nostettu luupin alle.

Helsingin käräjäoikeuden tuomiot tekevät nyt selväksi, että ”maan tapa” ei ole mikään käytöskukkanen vaan kyse on vakavasta rikoksesta.”

Maassa maan tavalla

Kilpailuun osallistuvien pitää **Aamulehden** mielestä noudattaa samoja sääntöjä.

”Viron korkein oikeus on omalta osaltaan vahvistanut tämän periaatteen, kun se otti kantaa Virosta Suomeen lähetettyjen työntekijäin palkkaukseen. Päätöksen mukaan siinä pitää noudattaa suomalaisia työehtosopimuksia.

Viron korkeimman oikeuden päätös ei ole periaatteellinen muutos, sillä Euroopan unionin komennustyödirektiivi on jo yli kymmenen vuotta sisältänyt samanlaisen määräyksen. Sitä ei vain ole aina noudatettu.

Virosta lähetettyjen työntekijöiden alipalkkaus on antanut heidän työnantajilleen erityisedun, jota vastaan suomalaisia työehtoja noudattavien yritysten on ollut vaikea kilpailla.”